

UNIONENS HØJTSTÅENDE
REPRÆSENTANT FOR
UDENRIGSANLIGGENDER
OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 26.4.2017
JOIN(2017) 16 final

FÆLLES RAPPORT TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Det Særlige Administrative Område Hongkong: Årsrapport for 2016

DA

DA

FÆLLES RAPPORT TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Det Særlige Administrative Område Hongkong: Årsrapport for 2016

Resumé

Siden Hongkong blev overdraget til Folkerepublikken Kina i 1997, har Den Europæiske Union (EU) og dens medlemsstater nøje fulgt den politiske og økonomiske udvikling i Det Særlige Administrative Område Hongkong, der bygger på princippet om "ét land, to systemer". EU støtter "ét Kina"-politikken og princippet om "ét land, to systemer" og dets gennemførelse. I overensstemmelse med det tilsagn, Europa-Parlamentet fik i 1997, udarbejder Kommissionen og EU-Udenrigstjenesten en årlig rapport om udviklingen i Hongkong. Dette er den 19. rapport, som dækker udviklingen i 2016.

2016 var et politisk udfordrende år for Hongkong og for princippet om "ét land, to systemer". Hongkongs samfund er blevet mere polariseret. Folk bliver stadig mere bekymrede for Hongkongs fremtid efter 2047, som er den dato, hvor gennemførelsen af princippet om "ét land, to systemer" er garanteret frem til i Hongkongs forfatning. Året var også præget af fortsat bekymring om de forsvundne forlæggere, Mong Kok-optøjerne, fremkomsten af politiske grupper, der støtter selvbestemmelse eller endog uafhængighed, valg til Lovgivningsrådet og diskvalifikationen af to lovgivere, der støtter uafhængighed, den Nationale Folkekongres' (NPC) stående udvalgs beslutning om at udstede en fortolkning af forfatningens bestemmelser om edsaflæggelse, valg til valgkomitéen og forberedelserne til valget af regeringslederen.

Sagen om de fem forlæggere, som forsvandt i 2015, og som EU anser for at være den mest alvorlige udfordring for forfatningen og princippet om "ét land, to systemer" siden overdragelsen i 1997, fortsatte, og omstændighederne omkring deres forsvinden er endnu ikke klarlagt. En af forlæggerne tilbageholdes fortsat uden af have været formelt sigtet.

Trods ovennævnte problemer fungerede princippet om "ét land, to systemer" fortsat godt i 2016.

Retsvæsenet udviste fortsat uafhængighed og et vedholdende engagement, for så vidt angår retfærdig rettergang, på trods af at stå over for flere politisk følsomme domstolsprøvelser og NPC's stående udvalgs fortolkning af forfatningen.

Retsstaten forblev det ledende princip for regeringen, de økonomiske aktører og den brede befolkning. Indsatsen over for korruption var fortsat stærk, og indikatorerne for god regeringsførelse var positive. Hongkong var placeret som nr. 14 i Transparency Internationals korruptionsindeks.

Ytringsfriheden og informationsfriheden blev generelt opretholdt. Der kan imidlertid konstateres en negativ tendens i pressefriheden og i forlagsbranchen som følge af forsigtighed og selvcensur, når der rapporteres om inden- og udenrigspolitisk udvikling i Folkerepublikken Kina. Forlæggernes forsvinden har bidraget til dette.

Hongkong var fortsat et konkurrencedygtigt forretnings- og finanscentrum og verdens førende knudepunkt for handelen med det kinesiske hovedland. Hongkong er også den vigtigste prøvesten for Kinas kapitalmarkedsreform. For at imødegå nye udfordringer i den digitale tidsalder forsøger Hongkong at flytte fokus for sin vækststrategi og begive sig ind i teknologi og innovation. Retsstaten, den gennemsigtige lovramme, den meget lave korruption og kriminalitet bidrog sammen med en effektiv offentlig administration og et uafhængigt retsvæsen til at bevare og fremme det gunstige investeringsklima, der danner grundlag for Hongkongs succes.

EU opfordrer Hongkong og Kinas centralregering til at genoptage valgreformen i overensstemmelse med forfatningen og nå til aftale om et demokratisk, retfærdigt, åbent og gennemsigtigt valgsystem. Almindelige direkte valg ville sikre regeringen større støtte fra befolkningen og legitimitet i forsøget på at nå Hongkongs økonomiske mål og tackle samfundsmæssige udfordringer såsom de samfundsøkonomiske og generationsmæssige skel i Hongkongs samfund. Rekordhøj valgdeltagelse ved valget til Lovgivningsrådet og Valgkomitéen viser, at folk er ivrige efter at spille en aktiv rolle i det politiske liv og i forhold til at bestemme Hongkongs fremtid.

Den politiske udvikling

Hongkongs politiske klima var stadig stærkt polariseret mellem de lejre, der støtter systemet, og de prodemokratiske lejre. Spændingerne øgedes med fremkomsten af den "lokalpatriotiske" bevægelse som en politisk kraft. Forbindelserne mellem den udøvende og den lovgivende magt var fortsat anspændte. Medlemmer af oppositionen i den lovgivende forsamling iværksatte en ikkesamarbejds-kampagne og benyttede filibustering (parlamentær obstruktion) til at forsinke regeringsinitiativer. Det lykkedes f.eks. endnu engang ikke Lovgivningsrådet at vedtage lovforslaget (ændringsforslaget) om ophavsret til stor fare for regeringens forsøg på at fastslå Hongkong som et regionalt knudepunkt for intellektuelle ejendomsrettigheder, eftersom de nuværende retlige rammer stammer fra før internettets tid.

Sagen om de **fem forlæggere**, som forsvandt i slutningen af 2015, fortsatte i 2016. Fire af de fem vendte tilbage til Hongkong i løbet af året, selv om omstændighederne ved deres forsvinden aldrig er blevet klarlagt. Gui Minhai, som er svensk statsborger, bliver fortsat tilbageholdt i Kina uden at være blevet formelt sigtet. Tre af de tilbagevendte forlæggere sagde, at de frivilligt tog til det kinesiske hovedland for at deltage i undersøgelser, mens Lam Wing Kee offentligt påstod, at han var blevet kidnappet og afhørt af de kinesiske sikkerhedsstyrker i en periode på otte måneder. Flere forlæggere deltog i de tv-transmitterede "tilståelser". EU har gentagne gange givet udtryk for sin bekymring over denne praksis.

EU har ved flere lejligheder taget sagen op med myndighederne i både Hongkong og Beijing. Den 7. januar udstedte talsmanden for den højtstående repræsentant/næstformanden en udtalelse om sagen¹, hvori han beskrev den som "ekstremt bekymrende". Den 4. februar

¹ https://eeas.europa.eu/delegations/hong-kong/4962/statement-spokesperson-disappearance-individuals-associated-mighty-current-publishing-house_en.

vedtog Europa-Parlamentet en resolution, hvori det udtrykte alvorlig bekymring om de forsvundne forlæggere², og den 23. november vedtog det en resolution om Gui Minhais sag³.

EU tager disse spørgsmål meget alvorligt og håber, at sådanne hændelser ikke vil blive gentaget. Der bør træffes alle nødvendige foranstaltninger for at genoprette troen på Hongkongs retsstat og princippet om "ét land, to systemer".

Et af de mest bemærkelsesværdige politiske tiltag i 2016 var **fremkomsten af nye politiske grupper** efterfulgt af den mislykkede valgreform og Hongkongs "paraplybevægelse". Flere radikale grupper, løst beskrevet som lokalpatrioter, ønsker at forsvare Hongkongs interesser i modsætning til Kinas. Nogle af grupperne kræver selvbestemmelse (Demosisto) eller decideret uafhængighed (Hongkongs oprindelige parti, Hongkongs nationalparti). Hongkongs nationalparti sagde, at det ville søge uafhængighed "uanset midlet" og ville ikke udelukke vold som en sidste udvej. Ifølge rapporter i medierne er der oprettet mindst 21 lokalpatriotiske grupper. Både de centrale myndigheder i Hongkong og i Kina har udtalt sig i kraftige vendinger om opfordringerne til uafhængighed eller selvbestemmelse, da dette ville være i strid med forfatningen.

Den 8. februar (den første dag i det kinesiske nytår) udbrød der voldelige sammenstød på en skala sjældent set i Hongkong mellem demonstranter og politiet. Omkring 500 demonstranter kastede med sten og startede brande, og de overvældede politistyrker affyrede to varselsskud. **Mong Kok-optøjerne** varede 10 timer og resulterede i 128 sårede, heraf 90 politibetjente. Af de 64 demonstranter, som blev arresteret, blev 38 sigtet for optøjer (senere blev sigtelserne mod 10 personer frafaldet). Mange af demonstranterne tilhørte lokalpatriotiske grupper. Politiet beskrev optøjerne som organiserede og planlagte. Den hidtil usete vold kan have været næret af social og politisk utilfredshed, navnlig blandt unge.

Op til **suppleringsvalget til Lovgivningsrådet** i februar og under kampagnen for valget til Lovgivningsrådet i september blev der opfordret til selvbestemmelse eller uafhængighed. Ikke mange mennesker i Hongkong støtter reelt set sådanne radikale idéer, men sociale og økonomiske problemer kombineret med utilfredshed med de traditionelle politiske beføjelser synes at øge støtten til lokalpatrioterne. I denne forbindelse minder EU om sin tilslutning til "ét Kina"-politikken og støtten til den fortsatte gennemførelse af princippet om "ét land, to systemer" i Hongkong.

Ved suppleringsvalget den 28. februar gjorde en radikal indfødt anti-kinesisk kandidat fra Hongkong et overraskende gennembrud og vandt 15 % af stemmerne. Selv om han ikke vandt en plads (den blev vundet af den pandemokratiske kandidat), var resultatet skelsættende, eftersom det legitimerede en hidtil marginal politisk bevægelse.

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0045&language=DA>.

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0444&language=DA&ring=B8-2016-1256>.

Den 5. august deltog tusinder i den første demonstration nogensinde for uafhængighed. Arrangørerne hævdede, at demonstrationen havde 10 000 deltagere, men politiet sagde, at det nærmere var 2 500.

Den 4. september var der valg i Hongkong af de 70 medlemmer af Lovgivningsrådet. Selv om valget ikke var et almindeligt, direkte valg, blev det generelt set som fri for indblanding, og processen var i det store og hele velordnet. Et rekordhøjt antal vælgere – 2,17 mio. – stemte (58 % af vælgerne).

Den lejr, der støtter systemet, fastholdt sit flertal, men den prodemokratiske lejr kan nu blokere for lovgivning, der kræver et flertal på to tredjedele. Valget bekræftede den øgede politiske polarisering i Hongkong og var præget af valget af adskillige lokalpatriotiske kandidater, som sikrede næsten 19 % af stemmerne. Der skete også et større generationsskifte i det nye Lovgivningsråd. Næsten en tredjedel af lovgiverne er nye, og mange er meget yngre end tidligere medlemmer.

Valget blev imidlertid skæmmet af udelukkelsen af seks prodemokratiske kandidater af tvivlsomme grunde, hvis lovlighed senere er blevet bestridt.

Det nye Lovgivningsråds mandat startede med en kaotisk **edsaflæggelsesceremoni**. Flere lovgivere ændrede edens ordlyd eller opførte sig på anden måde respektløst. Nogle blev bedt om at aflægge en ny ed med det samme, mens andre fik mulighed for at gøre det på et særskilt møde i Lovgivningsrådet.

Der opstod et særligt problem i forbindelse med to nyvalgte lovgivere, som gik ind for uafhængighed, nemlig repræsentanterne for Youngspiration, Sixtus Leung og Yau Wai-ching, som opførte sig mest radikalt ved at omtale Kina i stødende vendinger. Regeringen indledte en domstolsprøvelse for at forhindre dem i at aflægge ed igen og dermed tvinge dem til at forlade deres pladser.

Sagen verserede stadig i domstolen i Hongkong, da NPC's stående udvalg besluttede at gribe ind ved at udstede en fortolkning af forfatningens bestemmelser om edsaflæggelse (artikel 104). Fortolkningen, som blev enstemmigt vedtaget af NPC's stående udvalg den 7. november, sendte et klart budskab om, at Sixtus Leung og Yau Wai-ching skulle forhindres i at aflægge en ny ed og tiltræde. Den efterfølgende domstolsafgørelse lå på linje med denne fortolkning, selv om dommeren understregede, at han ville have nået samme konklusion "med eller uden henvisning til betingelserne i [NPC's stående udvalgs] fortolkning". De to lovgivere tabte deres appelsag. I mellemtiden blev de beordret til at forlade deres pladser.

Mens NPC's stående udvalg havde beføjelser til at fortolke forfatningen, rejste timingen af fortolkningen – i det allerede politisk ophedede klima – bekymringer om retsstatsprincippet og retsvæsenets uafhængighed i Hongkong og blev betragtet som en reel foregribelse af domstolsafgørelsen.

Privatpersoner indledte flere andre domstolsprøvelser af lovgivernes edsaflæggelse, og regeringen søgte at diskvalificere fire andre prodemokratiske lovgivere. Sagerne verserer fortsat.

De sidste måneder i 2016 var præget af forberedelserne til valget af regeringslederen. Den nuværende regeringsleder overraskede mange ved at bekendtgøre, at han ikke ville opstille. Valget til **valgkomitéen** med 1 194 medlemmer, som skal vælge Hongkongs regeringsleder, blev holdt den 11. december. Den rekordstore valgdeltagelse var næsten dobbelt så stor som i 2011 (46 % sammenlignet med 27,6 %). Selv om pandemokraterne klarede sig langt bedre end ved tidligere valg og får en del indflydelse, har lejren, der støtter systemet, stadig et komfortabelt flertal.

Retsstaten og retsvæsenet

Trods bekymringerne i forbindelse med hændelsen med de fem forsvundne forlæggere og de højtprofilerede domstolsprøvelser blev retsstaten i andre henseender respekteret, og retsvæsenet opretholdt sine høje standarder i 2016. I Global Competitiveness Report 2016-2017⁴ var Hongkong placeret på en ottendeplass for retsvæsenets uafhængighed. Mange advokater udtrykte bekymring om NPC's stående udvalgs fortolkning af artikel 104 og demonstrerede i protest, idet de hævdede, at det var det mest alvorlige tilfælde af indblanding i Hongkongs retssystem siden overdragelsen.

For at opretholde Hongkongs demokratiske legitimitet, landets status som et internationalt handelscenter og dets ambition om at konsolidere sin rolle som et internationalt center for voldgift og mægling er det vigtigt at sikre retsvæsenets uafhængighed og uindskrænket respekt for retsstaten.

Lige muligheder, rettigheder og friheder

Hongkong nyder en stor grad af frihed. Ytringsfrihed, pressefrihed og informationsfrihed er en integreret del af Hongkongs kerneværdier i forhold til princippet om "ét land, to systemer". De er også en væsentlig del af dens styrke som et globalt forretningscenter. EU opfordrer alle aktører til at bevare disse værdier.

Medierne, herunder de digitale medier, var fortsat i vid udstrækning frie og gav udtryk for en række forskellige synspunkter. Som det fremgår af årsrapporten fra Hongkongs journalistforbund (HKJA), havde man dog i stigende grad indtryk af, at både de trykte og elektroniske medier udøvede selvcensur, især ved dækning af sager vedrørende det kinesiske hovedland. HKJA sagde, at 2016 havde været et yderst vanskeligt år for pressefriheden, og at princippet om "ét land, to systemer" var alvorligt truet. Det kritiserede tendensen med at udpege personer med tæt tilknytning til Beijing til nøglepositioner i lokale medier. Operatører i det kinesiske hovedland opkøbte flere medievirksomheder i Hongkong, og dette vakte også bekymring. Hongkong rykkede en plads op til nr. 69 i 2016 World Press Freedom Index, selv om indekset fremhævede en negativ tendens. I november åbnede PEN International et center i Hongkong til at forsvare ytringsfriheden.

⁴ http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf.

Efter de fem forlæggere forsvandt, tog nogle boghandlere publikationer, som var kritiske over for Kinas ledere, af hylden, nogle lukkede, og forlæggere meldte om forstyrrelser i både tryk, lager og distribution.

I 2015 udløste udpegelserne til universiteternes råd en større kontrovers over **akademisk frihed** og uafhængig styring af videregående uddannelsesinstitutioner. I hele 2016 lød der opfordringer til at fjerne regeringslederen som ex officio rektor for alle universiteter i Hongkong. Mange akademikere mener, at denne praksis truer universiteternes uafhængige ledelse og i det lange løb kan skade den akademiske frihed i Hongkong.

Hongkong har stadig ikke en omfattende **lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling**. I januar udgav kommissionen til fremme af lige muligheder (EOC) en undersøgelse om forskelsbehandling på grund af seksuel orientering, hvori der blev fundet udbredt forskelsbehandling af LGBTI-personer. Ikke desto mindre støttede 55,7 % af befolkningen lovgivning om bekæmpelse af forskelsbehandling. EOC opfordrede regeringen til at indlede en offentlig høring om indholdet af den fremtidige lovgivning.

Efter en længere periode med offentlig høring og forhandling om **gennemgangen af loven om bekæmpelse af forskelsbehandling** udstedte EOC i marts henstillinger til regeringen. Højtprioriterede områder omfatter personer med handicaps rettigheder, ligestilling for kvinder, forskelsbehandling på grund af race, nationalitet, statsborgerskab og opholdsstatus samt lige beskyttelse for samlevende par.

Udenlandske husarbejdere, som tæller ca. 300 000 personer, led fortsat under mangel på arbejdsmiljøregler og social sikring. To bestemmelser vækker særlig bekymring: Kravet om, at husarbejdere skal bo på arbejdsstedet, og "to-ugersreglen", i henhold til hvilken udenlandske husarbejdere skal finde arbejde inden to uger, efter at deres kontrakt er udløbet, da de ellers bliver udvist. Gældsslaveri og forsømmelser fra jobcentrenes side vækker også bekymring. Regeringen tog skridt til at løse disse problemer, navnlig ved at udstede en ikkebindende adfærdskodeks, men der er også behov for mere resolut handling.

Menneskehandel giver stadig anledning til bekymring, især fordi der ikke findes en fælles lovgivnings- og politikramme. Regeringen har nedsat en taskforce med henblik på at finde en løsning på spørgsmålet og samarbejder med EU og andre medlemmer af det internationale samfund.

Der var en ophedet debat om **flygtninge** i 2016. Det lokale og internationale samfund blev foruroliget af regeringslederens bemærkninger til medierne om, at Hongkong kunne overveje at trække sig fra torturkonventionen for at standse tilstrømningen af migranter, der søger beskyttelse i henhold til princippet om nonrefoulement. Hongkong er ikke selvstændig part i torturkonventionen, men gennem Kina. Flere højtstående embedsmænd forsikrede efterfølgende, at Hongkong ikke havde nogen intentioner om at trække sig ud af konventionen. Regeringen i Hongkong mener imidlertid, at der er et behov for at revidere nonrefoulementproceduren, som den hævder er sårbar over for misbrug og har medført en pukkel på omkring 10 000 sager.

Korruptionen blev anset for at være under kontrol, og **indsatsen over for korruption** var fortsat robust og effektiv. Hongkong har meget høje standarder for gennemsigtighed og foranstaltninger til bekæmpelse af korruption. Myndighederne og de politiske ledere og virksomhedslederne anerkender, at gennemsigtighed er afgørende for Hongkongs fortsatte styrke som et internationalt forretningscenter, herunder for virksomheder fra det kinesiske hovedland.

Forbindelserne mellem Hongkong og det kinesiske hovedland

Dele af Hongkongs indbyggere var bekymrede over den gradvise underminering af Hongkongs "vidtgående autonomi" inden for Folkerepublikken Kina og den faldende respekt for Hongkongs værdier og livsstil i henhold til princippet om "ét land, to systemer". De største udfordringer for Hongkongs forbindelser med Kina var fremkomsten af radikale politiske tendenser i Hongkong og NPC's stående udvalgs fortolkning af artikel 104. Tidshorisonten i 2047 øger kun uroen og usikkerheden i Hongkongs samfund med hensyn til fremtiden for princippet om "ét land, to systemer" til trods for, at Beijing gentagne gange har forsikret, at dette fortsat vil blive respekteret og troligt gennemført.

Efter de offentlige beskyldninger fra en af forlæggerne om, at han var blevet kidnappet af styrker i hovedlandet, skrev regeringslederen CY Leung til Kinas centralregering og anmodede om en forklaring. Hongkongs myndigheder og Kinas centralregering holdt flere runder forhandlinger med det formål at nå til enighed om en grænseoverskridende meddelelsesmekanisme for indbyggere i Hongkong, som tilbageholdes i hovedlandet og omvendt.

Formanden for NPC, Zhang Dejiang, aflagde Hongkong et officielt besøg den 17.-19. maj i anledning af topmødet i "Belt and Road". Dette var det første besøg fra en højtstående embedsmand fra Beijing efter den mislykkede politiske reform og den prodemokratiske paraplybevægelse i 2014. Zhang forsøgte at forsikre Hongkongs indbyggere om, at princippet om "ét land, to systemer" fortsat ville blive gennemført. Han rakte ud til oppositionens pandemokrater, men den øgede politiske spænding var ikke befordrende for mere frugtbare kontakter. Ved årets udgang meddelte Kinas centralregering, at den ville udstede hjemrejsetilladelser (der tillod rejser til hovedlandet) til visse pandemokratiske politikere, som ikke havde en sådan.

Den økonomiske udvikling

I 2016 oplevede Hongkongs BNP en vækst på 1,9 %⁵ i faste priser efter stigningen i 2015 på 2,4 %. Den eksterne sektor levede ikke op til forventningerne i første halvdel af året som følge af det triste globale handelsmiljø. Det kraftige fald i antallet af turister fra det kinesiske hovedland havde også en negativ indvirkning på detailhandelen. Økonomien steg støt mod den sidste halvdel af 2016 med en stigning i eksporten af varer og tjenesteydelser.

⁵ Medmindre andet er angivet, hidrører alle de økonomiske indikatorer for Hongkongs økonomi fra områdets folketællings- og statistikkontor.

Arbejdsmarkedet havde fuld beskæftigelse med en lav arbejdsløshed på 3,4 % i 2016. Inflationen blev holdt i skak med en stigning i forbrugerpriserne på 2,3 % i løbet af året.

I sin årlige politiske tale den 13. januar 2016 meddelte regeringslederen CY Leung en række initiativer til at udvikle økonomien, fremme innovation og teknologi og forbedre uddannelse og sundhedspleje. Han lagde stor vægt på Hongkongs rolle i Kinas initiativ "One Belt, One Road" (OBOR) og den 13. femårsplan. Hongkong ville fortsætte med at forfølge frihandelsaftaler, aftaler om investeringsfremme og -beskyttelse, omfattende aftaler om undgåelse af dobbeltbeskatning (CDTA'er) og luftfartsaftaler med store handelspartnere langs "Belt and Road".

Det finanspolitiske budget for 2016-2017⁶ indeholdt en række hjælpeforanstaltninger til at hjælpe virksomheder og beboere med at modstå en svækket økonomi og stimulere forbruget. Forskellige finansieringsordninger og initiativer blev foreslået til at fremme udviklingen af innovation og teknologi (herunder finansiel teknologi (fin-tech), pleje nystartede virksomheder, hjælpe industrier med at finde nye markeder og styrke indsatsen for at fremme OBOR-initiativet. Trods fortsatte stigninger i de offentlige udgifter i årenes løb opnåede Hongkong betydelige budgetoverskud med ubeskattede reserver på 935,7 mia. HKD i slutningen af finansåret 2016-2017, svarende til 37 % af BNP.

Efter den plan, der blev vedtaget i begyndelsen af året, arbejdede myndighederne i Hongkong med forskellige tiltag i forbindelse med "One Belt, One Road"-strategien. Der blev nedsat en styregruppe under ledelse af regeringslederen, som skulle formulere strategier og politikker for Hongkongs deltagelse i OBOR sammen med et kontor for "Belt and Road". Parallelt dermed etablerede Hongkongs monetære myndighed et kontor for infrastrukturfinansiering (Infrastructure Financing Facility Office) (IFFO)), som skulle fremme Hongkong som platform for infrastrukturfinansiering. På den lovgivningsmæssige front indgik Hongkong luftfartsaftaler og/eller aftaler om undgåelse af dobbeltbeskatning med flere lande langs "Belt and Road"-ruten (Malta, Serbien og Letland) for at gøre klar til eventuelle udviklingsmæssige muligheder. Der er fortsat forhandlinger om frihandelsaftaler med Georgien og Maldiverne i støbeskeen, hvorigennem Hongkong håber at udvide sit netværk af frihandelsaftaler. En række officielle besøg i OBOR-landene og salgsfremmende aktiviteter fandt sted i løbet af året.

Hongkong var verdens største marked for børsintroduktioner for andet år i træk og rejste i alt 24,8 mia. USD⁷. Over 80 % af de rejste midler kunne tilskrives finansielle institutioner i det kinesiske hovedland. Hongkong fastholdt sin konkurrencefordel i forhold til Shanghai og Shenzhen som kinesiske virksomheders foretrukne center til indsamling af midler. Men udviklingen af offshorecentret for renminbi (RMB) i Hongkong kom i modvind som følge af den fortsatte devaluering af den kinesiske valuta. RMB-likviditetspuljen og RMB-transaktionerne i Hongkong indskrænkedes, primært som følge af de stærke forventninger til fortsat devaluering af RMB. Hongkong forblev den største prøvesten for Kinas

⁶ Hongkongs regerings finansår løber fra den 1. april til den 31. marts i det følgende år.

⁷ Kilde: Hong Kong Stock Exchanges and Clearing Ltd. (HKEx) pressemeddelelse, 20. december 2016.

kapitalmarkedsreform. Efter den vellykkede lancering af Shanghai-Hongkong Stock Connect-programmet i november 2014 blev der den 5. december lanceret en ny børsforbindelse med Shenzhen. Shenzhen-Hongkong Stock Connect-ordningen lader internationale investorer handle med 881 børsnoterede aktier i Shenzhen, mens investorer i hovedlandet har adgang til 417 Hongkong-aktier. Ordningen markerede en ny milepæl i Kinas bestræbelser på at øge investorernes tillid til aktiemarkederne efter uroen i sommeren 2015 og er et vigtigt skridt fremad i reformen af de finansielle markeder. Hongkongs monetære myndighed erklærede, at begge sider ville undersøge muligheden for et tilsvarende obligationsmarked på et senere tidspunkt.

Mens de finansielle tjenesteydelser blomstrede og cementerede Hongkongs position som et internationalt finanscentrum, fortsatte nogle økonomiske sektorer (navnlig havnen og beslægtede sektorer og industrier) med at tabe pusten. Havnen i Hongkong oplevede et stigende pres fra hovedlandets havne, da Kina lempede sin skibsfartspolitik og lod udenlandske fartøjer laste og losse langs kysten. Hongkong mister derfor gradvist sin rolle som omladningspunkt for gods til og fra hovedlandet, som udgjorde omkring 40 % af Hongkongs omladningsgods. Hvor Hongkong for et årti siden var verdens største containerhavn, faldt landet i 2015 til femtepladsen efter Shanghai, Singapore, Shenzhen og Ningbo⁸. I 2016 faldt gennemløbsmængden af containere i havnen i Hongkong med yderligere 2,2 %.

Hongkongs industrielle struktur har været stort set uændret siden 1997. For at imødegå nye udfordringer i den digitale tidsalder forsøger Hongkong at flytte fokus for sin vækststrategi og begive sig ind i teknologi og innovation. I sin politiske erklæring og budget for 2016-2017 afsatte regeringen et hidtil uset beløb på 18 mia. HKD til fremme af innovation og teknologiudvikling, herunder 8,2 mia. HKD til udvikling af etagebyggeri i industrien til fornyet industrialisering. Innovations- og teknologikontoret blev oprettet i november 2015 til at føre an i sektorens indsats for at indhente det forsømte. I 2016 blev der lanceret et pilotteknologiprogram til 500 mio. HKD til at give SMV'er økonomisk bistand til at forbedre deres teknologiske kapacitet. Andre initiativer i støbeskeen omfatter en innovationsteknologifond (Innovation Technology Venture Fund) (til fremme af offentlig-private partnerskaber) og forskningsprogrammet Midstream (hvor universiteter kan omdanne forskning til succes i erhvervslivet).

Hongkongs regering har identificeret fin-tech som et lovende potentielt vækstområde. I september annoncerede Hongkongs monetære myndighed en række politiske initiativer på dette område, herunder oprettelsen af et innovationscenter for fin-tech og et fin-tech-tilsyn, som gør det muligt at opnå hurtigere godkendelser af fin-tech-forsøg. Håbet er, at Hongkong vil snige sig foran Singapore og Tokyo som Asiens førende finansielle centrum.

Ejendomsmarkedet

⁸ Kilde: Hongkongs regerings havministerium.

Ejendomsmarkedet var livligt, og huspriserne nåede nye højder i 2016. Boligpriserne steg markant i den sidste halvdel af året, anført af små og mellemstore enheder. Som følge deraf oversteg lejlighedspriserne i december 2016 højdepunktet i 1997 med 77 %⁹. For at bremse de hastigt stigende huspriser hævede regeringen stempelafgiften til 15 % som standard for ikkeførstegangskøbere og erhvervskøbere fra den 5. november. Afgiften erstattede progressive skatteordninger, hvor den højeste sats var 8,25 %. Ikke desto mindre ligger ejendomspriserne uden for manges rækkevidde, navnlig den yngre generation.

Huspriserne har derfor været et ømtåleligt spørgsmål for Hongkongs regering. I nogle globale undersøgelser indtager Hongkong positionen som verdens dyreste by med hensyn til ejerboliger¹⁰. Regeringen har formuleret en langsigtet boligstrategi som supplement til de 280 000 offentlige boliger over de næste 10 år. Statusrapporten for 2016 viste, at der ville blive mangel på egnede grunde til offentlige boliger over de næste 10 år, eftersom det ville blive stadig vanskeligere at sikre nok grunde til udvikling. Søgningen efter og erhvervelsen af passende grunde til boligbyggeri har skabt dyb splittelse, navnlig i landdistrikter, hvor udlejere, lejere af brownfieldområder¹¹ (eller illegale besættere), landsbyboere og grønne grupper har potentielt modstridende interesser. Planlægningsprocessen er blevet længere og mere kompliceret på grund af modstanden fra de forskellige interessegrupper.

På efterspørgselssiden skete der en betydelig udvikling på ejendomsmarkedet med den aktive deltagelse af kinesiske selskaber, hvis tilstedeværelse voksede i Hongkong¹². Ejendomsudviklere i det kinesiske hovedland deltog i 62 % af regeringens udbud af boligområder og vandt 24 % af de tildelte kontrakter i 2016¹³. Deres øgede aktivitet på Hongkongs offentlige ejendomsmarked fik priserne på visse grunde til at stige og udelukkede lokale udviklingsselskaber. Kinesiske finansielle institutioner og konglomerater blev også dominerende købere på markedet for kontorer. Udstrømningen af kapital som følge af udvidelsen af grænseoverskridende investeringskanaler og forventninger om yderligere devaluering af RMB i forhold til USD understregede behovet fra de finansielle institutioner i hovedlandet.

Erhvervsklima

Erhvervsklimaet i Hongkong oplevede en del modgang i 2016. SMV'er, iværksættere, udenlandske virksomheder og visse enkeltpersoner fandt det unødigt besværligt og vanskeligt at åbne bankkonti. Lokale og udenlandske handelskamre gjorde myndighederne opmærksomme på dette og hævdede, at denne praksis var uforenelig med Hongkongs

⁹ Kilde: 2016 Economic Background and 2017 Prospects, Hongkongs regering.

¹⁰ Ifølge den 12. årlige demografiske undersøgelse om internationale boligpriser (International Housing Affordability Survey) (2016) er Hongkong ud af 367 byer den dyreste at bo i, og de gennemsnitlige lejlighedspriser er 19 gange højere end den årlige bruttomiddelindkomst.

¹¹ Brownfieldområder er generelt landbrugsjord i landdistrikterne i de nye territorier, navnlig de relativt flade og mere tilgængelige områder. Jorden er blevet brugt til forskellige uregulerede industrielle aktiviteter som åben opbevaring, havnefaciliteter, industrielle workshops, logistikaktiviteter, genbrugspladser, entreprenørmaskiner og opbevaring af materialer.

¹² Ifølge Hongkongs folketællings- og statistikkontor steg antallet af kinesiske selskaber i Hongkong fra 853 i 2012 til 1 123 i 2016.

¹³ Kilde: JLL, Hongkong.

ambition om at være "superforbindelse" mellem Kina og verden og et hotspot for innovation og nye virksomheder. Til sidst greb Hongkongs monetære myndighed ind og udstedte et cirkulære til bankerne i september. Spørgsmålet er imidlertid ikke blevet fuldt ud løst.

Efter at være trådt i kraft i december 2015 syntes konkurrenceanordningen at medføre gradvise ændringer i Hongkongs forretningspraksis og kultur. Eksempelvis fjernede 19 brancheforeninger prisrestriktioner eller gebyrskalaer i 2016. Konkurrencekommissionen modtog næsten 1 900 klager og forespørgsler, hvoraf 130 gik videre til andet trin med henblik på yderligere vurdering. "Ejendomme og ejendomsforvaltning" og "professionelle og tekniske ydelser" var de to mest involverede sektorer. En række klager vedrørte tilbudsgivning, fortrinsvist i bygningsrenovationssektoren. I tredje kvartal af 2016 udstedte konkurrencekommissionen sit første forslag om blokfritagelse for visse aftaler med linjereferier. Der er stadig visse karakteristiske træk i Hongkongs system, som skal tages op, navnlig manglen på en tværsektoriel fusionsordning, manglende private foranstaltninger og lovpligtige organers fritagelse for dækning.

Med hensyn til miljøpolitikken annoncerede Hongkong en beslutning om at udfase den lokale handel med elfenben inden for fem år. Det relevante lovgivningsmæssige ændringsforslag vil blive forelagt Lovgivningsrådet i første halvdel af 2017. I december udrullede regeringen byens første strategi og handlingsplan for at bevare biodiversiteten og støtte en bæredygtig udvikling og afsatte 150 mio. HKD til biodiversitetsinitiativer i de første tre år.

Internationale forpligtelser

Hongkong gjorde stabile fremskridt med at gennemføre den automatiske udveksling af finansielle oplysninger i skattemæssige spørgsmål i overensstemmelse med OECD's standard¹⁴. I juni vedtog Lovgivningsrådet en bekendtgørelse om ændring af den nationale lovgivning for at fastlægge den nødvendige rammelovgivning for AEOI. Hongkong vil være klar til automatisk at udveksle skatteoplysninger med Japan og Det Forenede Kongerige fra 2018 og frem. Hongkong inviterede desuden 16 andre EU-medlemsstater til at påbegynde drøftelser med de kompetente myndigheder om aftaler om automatisk udveksling af finansielle oplysninger og vil fortsat forhandle skatteaftaler med flere medlemsstater.

I juni informerede OECD om sin forpligtelse til at gennemføre BEPS-pakken om bekæmpelse af udhuling af skattegrundlaget og overførsel af overskud. For at opfylde OECD's krav agter landet at forelægge relevante ændringsforslag for Lovgivningsrådet medio 2017. I denne henseende lancerede regeringen i oktober en høring for at måle virksomhedernes synspunkter om gennemførelsen af OECD's foranstaltninger til at imødegå BEPS.

Hongkong fortsatte med at styrke sin indsats for at bekæmpe hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme. I marts sendte Hongkongs banksammenslutning en vejledning til alle sine medlemmer (udarbejdet efter samråd med Hongkongs monetære myndighed) om behandling af "handelsbaseret" hvidvaskning af penge. Hongkongs nuværende ordning gør

¹⁴ Hongkong tilkendegav sin støtte til OECD's standard i september 2014 med henblik på at holde indledende gensidige drøftelser med relevante partnere inden udgangen af 2018.

efter sigende landet til en attraktiv jurisdiktion, ikke kun for handel og investeringer, men også for ulovlige aktiviteter. Formålet med vejledningen er at hjælpe finansielle institutioner med at omsætte de generelle principper i anordningen fra 2012 om bekæmpelse af hvidvaskning af penge og bekæmpelse af finansiering af terrorisme (finansielle institutioner) til brugbare interne procedurer. I december udsendte sikkerhedskontoret forslag til Lovgivningsrådet om ændringer til FN's anordning om foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme for at tage højde for de seneste henstillinger fra den finansielle taskforce om bekæmpelse af finansiering af terrorisme og gennemføre FN's Sikkerhedsråds resolution 2178. De nye foranstaltninger vil fremskynde fastfrysningen af aktiver tilhørende terrormistænkte og forbyde udrejse af Hongkong eller indrejse i en anden stat til terrorformål.

Trods sine lovgivningsmæssige bestræbelser led Hongkongs omdømme som internationalt finanscentrum et nederlag efter sagen om Panamapapirerne. De lækede papirer satte spørgsmålstegn ved, om Hongkong har en effektiv lovgivning til at forhindre offshoreselskabers misbrug. Ifølge det internationale konsortium af undersøgende journalister var Hongkong det førende marked for Mossack Fonseca, det Panamabaserede advokatfirma, som hjalp sine klienter med at forvalte deres aktiver i hemmelige offshorestrukturer. En stor del af firmaets klienter kom fra eller gennem datterselskaber i Hongkong. Myndighederne i Hongkong hævdede, at der ikke var nogen national lovgivning, der forbyder virksomheder eller kommercielle enheder at etablere virksomheder i jurisdiktioner uden for Hongkong.

Bilaterale forbindelser og samarbejde i 2016 mellem EU og Hongkong

De bilaterale forbindelser mellem EU og Hongkong blev fortsat styrket i 2016. Som i tidligere år var EU Hongkongs andenstørste handelspartner efter det kinesiske hovedland¹⁵, mens Hongkong var EU's 14. største handelspartner med hensyn til handel med varer og en vigtig handelspartner inden for tjenesteydelser.

Den bilaterale handel med varer mellem EU og Hongkong steg betydeligt med 7,3 % i 2016 og beløb sig til 53,2 mia. EUR, og EU høstede et handelsoverskud på 16,8 mia. EUR¹⁶, Unionens femtehøjeste overskud fra den eksterne handel. I 2015 (det seneste år, som der foreligger data for) udgjorde den bilaterale handel med tjenesteydelser 22,77 mia. EUR med et EU-underskud på EUR 506 mio.

Investeringsforbindelserne oplevede også fortsat fremgang. EU var den tredjestørste kilde til udenlandske direkte investeringer i Hongkong efter De Britiske Jomfruøer og det kinesiske hovedland¹⁷. Hongkong er en af toptiinvestorerne i EU. I 2015 udgjorde EU's direkte investeringer i Hongkong 119,4 mia. EUR, mens de direkte investeringer fra Hongkong til EU

¹⁵ Klassificeringen bygger på handelsstatistikker fra Hongkongs folketællings- og statistikkontor.

¹⁶ Kilde: Comext, Eurostats referencedatabase for international handel med varer. Foreløbige data pr. 14. februar 2017.

¹⁷ Kilde: External direct investment of Hong Kong in 2015, Hongkongs folketællings- og statistikkontor.

nåede op på 80,4 mia. EUR¹⁸. EU-virksomheder udgjorde 2 107 og var dermed fortsat den største gruppe af udenlandske virksomheder etableret i Hongkong¹⁹.

Som den naturlige forretnings- og investeringsplatform mellem Kina og Europa vil Hongkong kun drage fordel af de øgede investeringsstrømme. I 2016 undersøgte EU og Hongkong helt uformelt den rolle, som Hongkong kunne spille som investeringsplatform for investeringsplanen for Europa og i henhold til OBOR-initiativet.

Det tiende strukturerede dialogmøde mellem EU og Hongkong fandt sted den 17. november, og følgende væsentlige resultater blev opnået.

- De to sider nåede til enighed om foranstaltninger til fremme af eksport af kød og kødprodukter fra EU.
- De aftalte at indgå i en dialog og et samarbejde om fødevarer sikkerhed og sundhedsrelaterede spørgsmål.
- EU og Hongkong glædede sig over det lovende samarbejde inden for rammerne af den nyligt nedsatte arbejdsgruppe om intellektuel ejendom og aftalte, at investeringsekspertter på begge sider skulle mødes og udveksle oplysninger om den seneste udvikling i deres respektive investeringspolitikker. Parterne aftalte at styrke deres gode samarbejde i WTO yderligere.
- De besluttede at koordinere indsatsen for bekæmpelse af handel med vilde dyr.
- De ajourførte hinanden om gennemførelsen af foranstaltninger inden for gennemsigtighed på skatteområdet og over for BEPS under ledelse af G20 og OECD.

EU og Hongkong fortsatte det gode samarbejde om handlingsplanen om samarbejde om toldmyndighedernes håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. I marts færdiggjorde de et seks måneder langt pilotprojekt, hvor de udvekslede efterretninger om tilbageholdelsessager på sikker vis og i fællesskab analyserede statistik for grænsetilbageholdelse. Pilotprojektet omfattede fem lufthavne i EU. I lyset af denne positive oplevelse besluttede EU og Hongkong at udvide samarbejdet, navnlig ved at inddrage flere EU-lufthavne.

For yderligere at fremme den bilaterale handel udarbejdede EU og Hongkong en arbejdsplan, der kan føre til gensidig anerkendelse af de respektive programmer for autoriserede økonomiske operatører.

På forsknings- og innovationsområdet skete der i 2016 en positiv udvikling i samarbejdet mellem Europa-Kommissionen og Hongkongs forskningstildelingsråd, som blev oprettet i 2015 for at fremme samarbejdet om fælles akademiske forskningsprojekter under EU's Horisont 2020-rammeprogram. I september tildelte forskningstildelingsrådet det første beløb

¹⁸ Kilde: Eurostat og GD for Handel.

¹⁹ Kilde: 2016 annual survey of companies in Hong Kong representing parent companies located outside Hong Kong, Hongkongs folketællings- og statistikkontor.

på 2 mio. HKD til et projekt fra Hongkongs polytekniske universitet. I oktober blev der udsendt endnu en opfordring til at indgive ansøgninger under Horisont 2020 for 2016-2017.

Som led i dagsordenen om retfærdig beskatning på globalt plan fortsatte EU med at arbejde på at udarbejde en fælles EU-liste over ikkesamarbejdende skatteregioner. EU udarbejdede en "resultattavle over indikatorer" på grundlag af en forudgående vurdering af alle tredjelande. Resultattavlen er ikke en foreløbig EU-liste og er ikke en vurdering af tredjelandene. Hongkong blev markeret for indikatorerne gennemsigthed og privilegerede selskabsskatteordninger. Samtidig optrappedes indsatsen, navnlig ved at underskrive bilaterale aftaler med kompetente myndigheder om automatisk udveksling af finansielle oplysninger med Det Forenede Kongerige og Japan baseret på OECD-modellen. Næsten alle EU's medlemsstater blev spurgt med hensyn til at underskrive bilaterale aftaler med de kompetente myndigheder, CDTA'er og aftaler om udveksling af skatteoplysninger. Der kom positivt svar fra en række medlemsstater, og der afventedes feedback fra andre.

Forbindelserne mellem EU og Hongkong inden for finansielle tjenesteydelser blev styrket med det nye årlige forum mellem EU og Asien-Stillehavsområdet, som holdt sit konstituerende møde i Singapore i oktober. Alle medlemmer af Den Internationale Børstilsynsorganisations (IOSCO) regionaludvalg for Asien-Stillehavsområdet, Europa-Kommissionen (repræsenteret af Generaldirektoratet for Finansiell Stabilitet, Finansielle Tjenesteydelser og Kapitalmarkedsunionen) og Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed mødtes for at udveksle oplysninger om og holdninger til den politiske og lovgivningsmæssige udvikling. Hongkong var repræsenteret af Securities and Futures Commission. Formålet med forummet er at udveksle oplysninger om aktuelle lovgivningsmæssige rammer og den fremtidige udvikling med fokus på muligheder for bedre koordinering af Asien-Stillehavssamarbejdet inden for finansielle tjenesteydelser, afgørelser om ækvivalens, som skal træffes af Europa-Kommissionen, og lignende afgørelser, som skal træffes af myndighederne i Asien-Stillehavsområdet, samt nye politiske prioriteter for den globale lovgivningsmæssige dagsorden.

EU's forretningsinteresser i Hongkong er repræsenteret af det europæiske handelskammer, et "kamrenes kammer", hvis medlemmer omfatter de 15 europæiske kamre i Hongkong og ét i Macao. Det europæiske handelskammer har fem "forretningsråd", der fokuserer på bilsektoren, beskyttelse af brands, energi og miljø, finansielle tjenesteydelser og information, kommunikation og teknologi. Det arbejder tæt sammen med EU's kontor i Hongkong og Macao om at fremme dialogen med regeringen. I 2016 fortsatte arbejdet med at gennemføre EU's erhvervsinformationsprogram, som har til formål at styrke det økonomiske partnerskab og erhvervsamarbejdet med Hongkong og Macao og sikre en stærkere koordineret repræsentation af EU's forretningsmæssige interesser.

EU's og medlemsstaternes diplomatiske missioner i Hongkong fortsatte med at samarbejde om at styrke EU's profil. Til dette formål organiserede EU's kontor en række "dialogmøder" mellem EU's missionschefer og ledende medlemmer af Hongkongs regering, Lovgivningsrådet og retsvæsenet samt andre ledende personer, herunder fra erhvervslivet. EU

og Hongkong samarbejdede om at øge kontakten mellem mennesker, navnlig inden for akademisk samarbejde, studerendes mobilitet, kultur og kreative brancher.

EU's diplomatiske missioner og kulturinstitutioner arbejdede sammen med lokale partnere om mange mellemfolkelige aktiviteter, herunder en EU-filmfestival, tilrettelæggelse af en stand for europæiske videregående uddannelser på en stor uddannelsesmesse, EU's sprogdag, en skolekalenderkonkurrence og flere arrangementer med fokus på menneskerettigheder, herunder en todages workshop om menneskehandel og en konference om LGBTI-rettigheder og religionsfrihed. EU håber at kunne bygge videre på dette momentum for at fortsætte sit samarbejde med regeringen, civilsamfundet og erhvervslivet med henblik på at fremme udvekslinger om rettigheder og friheder.

EU's akademiske Hongkong-program (EUAP), et konsortium, der omfatter Hongkongs baptistuniversitet, Hongkong-universitetet, Hongkongs kinesiske universitet og Lingnanuniversitet medvirkede til fortsat at styrke forbindelserne mellem EU og Hongkong gennem akademisk samarbejde og etablering af netværk med lokale, regionale og europæiske partnere. EUAP gennemførte en række arrangementer med casestudier vedrørende europæiske "intelligente byer" og afholdt konferencer og seminarer. EUAP var også vært for "Model EU", en unik simulering af EU's beslutningsproces og politik, hvor studerende spiller EU-medlemsstaternes stats- eller regeringschefer, der mødes i Det Europæiske Råd.

Der var en række højtstående besøg fra EU-institutionerne i 2016. Besøg fra Europa-Kommissionen omfattede næstformand Jyrki Katainen i juli (som mødte regeringslederen, Chief Secretary og finansministeren) og fra kommissæren for landbrug og udvikling af landdistrikter, Phil Hogan, i november. Phil Hogans besøg banede vejen for aftalen om foranstaltninger til fremme af EU's eksport af kød til Hongkong.